

COMISIA DE ETICĂ ȘI ARBITRAJ

Telefon: +40 (21) 305 89 12
Fax: +40 (21) 305 89 12
e-mail: comisia.etica.arbitraj@tvr.ro

Nr. 138.228 din 17 iulie 2018

CONCLUZIILE COMISIEI DE ETICĂ ȘI ARBITRAJ ÎN CAZUL SESIZĂRII JURNALISTULUI DRAGOȘ PĂTRARU PRIVIND POSIBILE PRESIUNI ALE CONDUCERII TVR ASUPRA ECHIPEI EMISIUNII “STAREA NAȚIEI” ȘEDINȚELE DIN 8, 15, 16, 23 MAI ȘI 7 IUNIE 2018

- Prezenți:** Horia Grușcă (președinte), Cristina Andrei, Gabriela Avram, Răzvan Butaru, Sándor Kacsó, Ioana Mureșan, Marian Voicu (membri)
- Absenți:** Sandor Kacso, Marian Voicu (ședința din 7 iunie)
- Invitați:** Dragoș Pătraru, realizatorul emisiunii *Starea nației* (ședința din 8 mai); Eduard Dârvariu, coordonator cu atribuții de director TVR1 (ședința din 15 mai); Raico Cornea, membru în C.A. al TVR (ședința din 16 mai, prin telefon); Doina Gradea, Președinte-Director General al TVR (ședința din 23 mai).

Ordinea de zi:

Sesizarea din 26 aprilie a.c. a jurnalistului Dragoș Pătraru care, invocând obligația profesională prevăzută de *Statutul ziaristului din SRTv* (Art.6: “*Ziaristul din televiziunea publică are obligația de a refuza orice ingerință și presiune politică, socială sau economică făcută cu scopul, declarat sau mascat, de a ascunde, distorsiona sau manipula informația, semnalând orice tentativă de acest gen*”), reclamă “posibile imixțiuni extra-editoriale în realizarea emisiunii *Starea nației*.” Principalele reproșuri aduse de jurnalist conducerii TVR se referă la condiționarea abuzivă a semnării prelungirii contractului și a plăților pentru activitatea prestată, solicitarea în mod repetat a unor informații și documente neprevăzute în clauzele contractuale, schimbări arbitrare în politica de programe de natură să afecteze audiențele emisiunii *Starea nației* și performanța TVR, acțiuni de “hărțuire” și “intimidare” după dezvăluirea în emisiune a unor informații despre desemnarea în Consiliul de administrație a unui membru care a avut intervenții motivate politic în mandatul anterior.

1. Punctele de vedere ale persoanelor implicate

După audierea dlui Dragoș Pătraru, realizatorul emisiunii *Starea nației*, a dlui Eduard Dârvari, coordonator cu atribuții de Director TVR 1, a dlui Raico Cornea, membru în C.A. al TVR și fost Director TVR1, și a dnei Doina Gradea, Președinte-Director General al SRTv, membrii Comisiei de etică și arbitraj au reținut următoarele informații, explicații și puncte de vedere relevante pentru cazul analizat:

Dragoș Pătraru, realizator *Starea nației*

- Spune că “după schimbările la vârf” din TVR din septembrie 2017 el și colegii de la *Starea nației* au fost “avertizați de surse” că majoritatea politică dorește eliminarea emisiunii din grila TVR din cauza criticilor frecvente la adresa unor reprezentanți ai Puterii.
- Afirmă că în ultima parte a lunii decembrie a fost chemat în biroul dnei Doina Gradea, la acea vreme Director General interimar, care i-a sugerat ca edițiile rămase până la finalul anului să fie “mai soft, acum de Sărbători, acum că tot am zis că nu mă bag”; consideră că exprimarea dnei Gradea poate fi interpretată ca o formă de “imixtiune în editorial”.
- Arată că șefa TVR - despre care spune că, din poziția de membru în precedentul C.A., a fost “unul dintre cei mai mari susținători ai emisiunii” la revenirea acesteia la TVR - i-a comunicat în timpul discuției că emisiunea *Starea nației* nu va fi difuzată în luna ianuarie pentru că “nu se face nimic, nu putem, nu facem emisiuni”, situație pe care a considerat-o inacceptabilă și contrară prevederilor contractuale.
- Se declară încredințat că intenția întreruperii difuzării emisiunii sale se baza pe rațiuni politice, întrucât luna ianuarie se anunța “efervescentă, cu proteste împotriva Guvernului”; susține că această convingere, bazată pe “informațiile” pe care le avea, i-a fost “confirmată” de faptul că în timpul discuției dna Gradea a fost extrem de critică cu jurnaliștii de la Știrile TVR, spunând despre aceștia că “merită să fie tăiați” pentru că sunt niște “*hateri* de profesie” și “îi atacă mereu pe cei de la putere care dau bani televiziunii, deși ar putea să n-o facă”.
- Precizează că toate afirmațiile doamnei Doina Gradea pe care le-a invocat sunt citate exacte din dialogul relatat anterior și că poate proba acest lucru cu înregistrarea audio a convorbirii, realizată de el fără știința interlocutoarei; la solicitarea comisiei, se arată dispus să pună la dispoziție atât înregistrarea audio integrală a discuției menționate, cât și înregistrări ale altor convorbiri cu responsabili din TVR pe care le consideră relevante în susținerea afirmațiilor sale.

- În legătură cu declarația doamnei Doina Gradea prezentată chiar în acea zi în fața Comisiei de Cultură a Camerei Deputaților, potrivit căreia i-ar fi “fost violată viața privată” prin publicarea unor înregistrări făcute fără consimțământul domniei sale, explică faptul că dialogul nu s-a purtat într-un spațiu privat, ci “în sediul TVR, la dânsa în birou, în timpul orelor de program, eu jurnalist și dânsa șefa instituției”.
- Arată că în 22 și 27 decembrie 2017 s-a întâlnit cu echipa de negociere a TVR, în condițiile în care la 31 decembrie expira contractul de cesiune de către firma *Starea nației srl* către TVR a dreptului de utilizare a formatului și mărcilor *Starea nației* și *Starea zilei*; susține că în cadrul discuțiilor avocatul Alexandru Dumitrescu, consilier al PDG, nu a dorit prelungirea înțelegerii în termenii anteriori, invocând “probleme financiare” ale TVR și argumentând că misiunea instituției este să facă business, să facă profit”.
- Remarcă faptul că, deși în timpul negocierilor reprezentanții TVR au susținut ideea unui deficit substanțial al încasărilor din publicitate, nu i-a fost prezentat niciun document care să certifice această problemă; atrage atenția că în cele patru luni de difuzare a emisiunii niciun reprezentant al TVR nu i s-a plâns de nivelul încasărilor din publicitate și spune că dacă dificultățile financiare ar fi fost reale se puteau conveni din timp soluții, inclusiv prin adoptarea *break*-ului de publicitate.
- Menționează că le-a atras atenția participanților la discuții că echipa emisiunii *Starea nației* și-a îndeplinit obiectivele de audiență negociate și asumate în contract și că dificultățile financiare invocate nu-i sunt imputabile; în context, precizează că el a fost cel care a insistat ca, prin contract, emisiunea să fie finanțată exclusiv din “sursele proprii ale TVR”, fără a se recurge la alocațiile bugetare.
- Afirmă că, deși convins de justetea argumentelor pe care le-a adus, a dat dovadă de flexibilitate și bună-credință și a oferit echipei de negociere a TVR variante care presupuneau din partea sa concesiuni substanțiale de ordin financiar; dă ca exemplu propunerea sa ca echipa *Stării nației* să renunțe la banii conveniți pentru luna ianuarie, urmând ca emisiunea să fie susținută prin donații de la telespectatori.
- Subliniază că în timpul discuțiilor au existat abordări care vizau înăsprirea controlului editorial, cu toate că nimeni nu a putut formula reproșuri concrete față de conținutul emisiunii. Spune că dl Eduard Dârvariu, la acea dată producător executiv TVR1, a insistat pentru introducerea unui amendament care să-i interzică să “vorbească în emisiune despre TVR” indiferent de motiv, cu argumentul că i se “*pare aiurea ca venind într-o casă să zici: «bă, asta are geamurile murdare!», chiar dacă sunt nespălate*”. Arată că, în replică, a atras atenția că una din clauzele contractului său de drepturi de autor la care “ține foarte mult”, prevede “excepția situației în care prevalează interesul public”.

- Precizează că întâlnirile cu reprezentanții TVR - înregistrate audio prin acordul ambelor părți - nu s-au soldat cu nicio decizie, echipa de negociere dându-i “de înțeles” că, în ciuda celor convenite, “hotărârea nu îi aparține”.
- Arată că în seara zilei de 31 decembrie, în lipsa unui contract valabil în locul celui care tocmai expira, a trimis conducerii TVR o *Notificare* în care, printre altele, o acuza de rea-credință în abordarea negocierilor și o învinuia de eșuarea acestora.
- Ca o consecință a acțiunii de mai sus, spune că în data de 6 ianuarie a.c. a fost chemat de Președintele-Director General la alte negocieri, în biroul domniei sale, unde doamna Doina Gradea a negat că SRTv ar avea “probleme cu banii”, afirmând că relația contractuală poate continua; insistă asupra faptului că “singura posibilitate” de reluare a difuzării emisiunii a fost să renunțe la “o sumă importantă de bani” prin cedarea gratuită către TVR a mărcii și formatului *Starea nației*.
- Susține că în luna ianuarie, în pofida acordului la care ajunsese cu conducerea TVR, dl Raico Cornea – la acea vreme director interimar TVR1-, a condiționat semnarea actelor adiționale la contractele de drepturi de autor ale întregii echipe de la *Starea nației* de asumarea și publicarea în *paginamedia.ro* a unei declarații în care el să precizeze că “TVR i-a fost alături” și l-a “ajutat” în demersurile de prelungire a contractului. Spune că, după ce inițial a respins categoric acest “șantaj”, dl Raico Cornea a insistat, trimițând în ziua următoare o angajată a TVR 1 care să-i reamintească solicitarea. Afirmă că, după ce s-a consultat cu colegii din echipa *Starea nației*, pentru a evita implicarea TVR într-un nou scandal public, a acceptat să transmită în 11 ianuarie la *paginamedia.ro* o declarație în sensul dorit de dl Raico Cornea, dar contrară adevărului.
- Spune că în luna februarie a.c. directorul interimar al TVR 1 a condiționat semnarea documentelor de plată pentru echipa *Starea nației* de prezentarea unei “situații cantitative privind materialele din emisiune: câte despre Putere, câte despre Opoziție, câte despre Administrație”. Afirmă că solicitarea, transmisă verbal prin intermediul aceluiași angajat al TVR 1, invoca “o prevedere din «biblia» de producție” a emisiunii. Susține că a refuzat, având în vedere că plata contractelor nu poate fi sub nicio formă condiționată de transmiterea unui document intern de analiză a liniei editoriale de către echipa redacțională. În plus, consideră lipsită de sens referirea la o chestiune ce ține de descrierea formatului emisiunii, în condițiile în care nu mai exista contract între *SC Starea nației* srl și TVR, iar formatul și marca fuseseră cedate gratuit printr-un act adițional la contractul său de drepturi de autor. Remarcă faptul că, având la dispoziție edițiile înregistrate ale emisiunii, TVR putea oricând să verifice echidistanța editorială. Spune că, în baza acestor considerente, i-a trimis în ziua de 7 februarie un mesaj dlui Raico Cornea, atrăgându-i atenția că solicitarea sa transmisă verbal este nulă din punct

de vedere contractual și “în afara cadrului legal”, fiind percepută ca “o presiune editorială la adresa realizatorilor emisiunii”. Spune că după trimiterea acestui mesaj, adus și la cunoștința PDG, plata prestațiilor echipei a fost deblocată, iar conducerea TVR 1 nu a mai revenit cu nicio cerere similară.

- La începutul lunii martie i se comunică scoaterea din grila TVR 2 a reluărilor emisiunii *Starea nației* (decizie despre care spune că *știe din sursă sigură* că ar fi fost luată “la presiunile domnului Cristian Zgabercea”), precum și mutarea de la ora 6.00 a.m. la 5.30 a reluării emisiunii pe TVR 1. Susține că ambele schimbări au condus la scăderi drastice ale audienței pe tronsoanele orare respective, în condițiile în care cele două reluări “aveau medii lunare undeva între 0.8% și 1,1%, enorm pentru SRTv în condițiile actuale”. Precizează că, pe lângă faptul că schimbările au diminuat remunerația echipei *Starea nației* – dependentă și de audiența reluărilor -, au fost afectate și încasările din publicitate ale SRTv, ceea ce intră în contradicție cu preocuparea pentru profit clamată în timpul negocierilor de dl avocat Alexandru Dumitrescu.
- Afirmă că în aprilie, “imediat după numirea definitivă a noului CA al TVR”, a spus într-o emisiune că nu i se pare “normal” ca anumite persoane să facă parte din conducerea serviciului public și subliniază că a făcut acest lucru “din poziția de avertizor de integritate”. Susține că acest comentariu ar fi declanșat “presiunile” la adresa echipei *Starea nației*, în data de 12 aprilie fiindu-i solicitat scriptul emisiunii printr-un email transmis de producătorul delegat “la cererea directorului Eduard Dârvariu”. Precizează că a fost pentru prima oară când i s-a cerut scriptul emisiunii în cele 8 luni de contract și nu a existat o pretenție similară nici în sezoanele anterioare (2014-2016). Spune că a dat curs solicitării, repetate trei zile la rând, după care în data de 19 aprilie a primit o notificare semnată de directorul TVR 1 prin care a fost somat să pună “la dispoziție *scriptul emisiunii, zilnic, la ora 20’*”. Arată că, în interpretarea sa, solicitarea contravine prevederii contractuale care-l obligă “să permită accesul Producătorului executiv al TVR 1 la *desfășurătorul* programului în format electronic *cu oră înainte de începerea difuzării fiecărei emisiuni*”. Adaugă că “scriptul corect” al fiecărei ediții este cel care cuprinde și modificările frecvente și inerente din timpul înregistrării programului, determinate de idei noi sau evoluții de ultimă oră ale evenimentelor tratate în emisiune.
- Legat de cele de mai sus, arată că la realizarea fiecărei ediții este prezent producătorul desemnat de SRTv potrivit contractului și că acesta participă efectiv la toate fazele de producție, începând cu redactarea și înregistrarea prezentărilor până la trimiterea formei definitive la emisie. Adaugă că etapele redactării materialelor se regăsesc zilnic într-un document Google și că, deși a propus ca un reprezentant desemnat de TVR să primească autorizarea de a accesa textele în orice moment, nu a primit răspuns.

- Spune că, după ce în ediția din 23 aprilie a descris situația creată cu formularea “Ceaușescu ar fi invidios pe ceea ce se întâmplă la TVR 1”, în 24 aprilie a fost “chemat la ordine” de către dna Doina Gradea, care l-a anunțat că se va face o analiză a modului în care și-a îndeplinit obligațiile contractuale și va lua măsuri în consecință;
- Susține că în cadrul discuției respective, la care au mai participat directorul TVR 1 și șefa departamentului Juridic al TVR, i-a spus dnei Doina Gradea că “din cauza presiunilor exercitate de conducerea canalului” prin notificarea menționată mai sus s-a “autocenzurat”, abținându-se să dezvăluie “pe post” informații pe care le consideră de interes public. Spune că a dat ca exemplu cazul dlui Cătălin Blebea, reprezentantul Guvernului în actualul Consiliu de administrație, care în mandatul anterior de membru al C.A. din partea UNPR i-a cerut “cu martori, în biroul directorului TVR 1”, să nu difuzeze în emisiune un material despre plagiatul dlui Gabriel Oprea, lucru pe care l-a “spus la vremea respectivă în mai multe interviuri, fără ca asta să intereseze pe cineva”. Adaugă că, după reacția Președintelui-Director General (“de ce mai dezgropi morții?”), i-a explicat că persoana respectivă a revenit în Consiliul de administrație al TVR ca reprezentant al Guvernului și că “este de interes public ca oamenii să știe asta” întrucât “e posibil ca Guvernul, prin același canal, să acceseze oameni din TVR”. În context, povestește comisiei că în data de 3 mai ar fi fost vizitat de dl. Blebea în incinta TVR, ocazie cu care membrul CA și-ar fi recunoscut intervenția legată de dl Gabriel Oprea făcută în precedentul mandat.
- Spune că în cadrul aceleiași discuții dna Doina Gradea i-a reproșat că s-ar fi referit ireverențios la directorul TVR 1 de față cu angajați ai TVR și ar fi sugerat că acesta ar fi un executant servil al ordinilor Președintelui-Director General. Susține că și-a menținut afirmația, arătând că aceasta se bazează chiar pe spusele dlui Eduard Dârvari, care i-ar fi mărturisit într-un recent dialog legat de scăderea audienței emisiunii din cauza introducerii *break*-ului de publicitate că “nu poate lua nicio decizie editorială fără știrea dnei Doina Gradea”. Afirmă că a părăsit întâlnirea după ce șefa departamentului Juridic a insistat că “prevederile contractului sunt mai importante decât atribuțiile de jurnalist”, anunțând la plecare că va spune “pe post, clar” că nu va mai accepta să continue emisiunea la TVR “dacă această atitudine de intimidare nu se schimbă”.
- Susține că, deși a continuat să trimită regulat conducerii TVR 1 desfășurătorul fiecărei ediții potrivit contractului, în 25 aprilie - a doua zi după ce a comentat în emisiune discuția de mai sus și a relatat episodul intervenției membrului CA în favoarea dlui Gabriel Oprea - i s-a solicitat scriptul din ziua precedentă. Spune că, dacă solicitarea scriptului *în avans* a perceput-o ca fiind o intenție de cenzură, solicitarea scriptului *după* difuzarea unei emisiuni aflate în posesia TVR poate fi considerată “ca fiind hărțuire”.

- Se angajează ca, pe lângă înregistrările audio ale unor convorbiri cu membri ai conducerii TVR, să pună la dispoziția comisiei înscrisurile și documentele pe care își sprijină afirmațiile; își asumă ca fiind reale toate informațiilor prezentate în fața comisiei, inclusiv a celor care pot fi probate cu documente la care comisia nu poate avea acces.
- Întrebat când și de ce s-a hotărât să înregistreze convorbiri cu membri ai conducerii TVR fără acordul interlocutorilor, spune că a decis să facă acest lucru în octombrie 2017 pentru a se proteja față de demersurile de “a fi dați la o parte” despre care fusese prevenit și pe care nu le-ar fi putut dovedi în lipsa unor astfel de probe. Afirmă că avea informații “inclusiv din interiorul PSD” că înlocuirea dnei Irina Radu de la conducerea TVR s-a făcut din cauza neîndeplinirii unor “misiuni” stabilite la nivel politic care presupuneau eliminarea unor emisiuni sau schimbarea responsabililor editoriali ai altora. Susține că primele ținte vizate ar fi fost *Știrile TVR*, acuzate că ar avea “un ton critic excesiv”, emisiunea *Viața satului* și *Starea nației*. Este încredințat că scoaterea din grila TVR 1 a *Orei de știri*, numirea unui alt producător la *Viața satului* precum și presiunile și schimbările legate de reluările *Stării nației* au contribuit la numirea definitivă în funcția de Președinte-Director General a dnei Doina Gradea.
- Întrebat dacă, în afara episodului deja relatat despre reprezentatul Guvernului în Consiliul de administrație, au mai existat situații în care să fie criticat pentru conținutul emisiunii, spune că i-au fost aduse la cunoștință în mai multe rânduri nemulțumiri exprimate în “ședințele de Comitet director și în alte întruniri” de către dl Cristian Zgabercea și de dl Sorin Burtea (fost membru în CD, actual membru supleant în CA).
- În continuarea celor de mai sus, consideră că dacă ar fi existat nemulțumiri de ordin editorial privind *Starea nației*, conducerea TVR avea obligația de a le pune în discuție în ședințele lunare de analiză a emisiunii prevăzute în contract, or aceste întâlniri nu au fost convocate niciodată.
- Rugat să răspundă acuzațiilor de “șantaj” și “amenințare” cu scopul “prelungerii contractelor” pe care i le-a adus public Președintele-Director General al TVR, susține că acestea sunt lipsite de sens în condițiile în care contractul său pe drepturi de autor prevede se prelungește automat cu șase luni în cazul îndeplinirii obiectivelor de audiența ale emisiunii. Adaugă că, în ciuda acestei clauze, din cauza presiunilor la care a fost supus este hotărât să părăsească TVR în cazul în actualul PDG rămâne în funcție, lucru pe care spune că i l-ar fi comunicat personal și dnei Gradea.
- Întrebat dacă a primit oferte de la alte posturi de televiziune interesate de *Starea nației*, neagă categoric și spune că “TVR rămâne prima opțiune” în cazul în care va continua realizarea emisiunii.

Eduard Dârvariu, Director TVR 1

- Rugat să comenteze acuzația dlui Dragoș Pătraru privind presupusele presiuni exercitate asupra lui și a echipei emisiunii *Starea nației*, observă că aceasta intră în contradicție cu declarația jurnalistului (publicată în paginamedia.ro – n.n.) din ziua de 8 ianuarie - “fix în ziua în care intra pe post și se semna contractul” - și în care dl Pătraru afirmă că nu a avut niciun conflict cu TVR 1 și că totul “a fost o neînțelegere”.
- Susține că se poate vedea din “varianta originală” a înregistrărilor că în toate întâlnirile pe care le-a avut cu dl Pătraru a declarat că dorește ca emisiunea “să fie pe post, pentru că în acea vreme emisiunea făcea audiență”; adaugă că “și în momentul de față” își dorește ca “Dragoș Pătraru să fie pe post”.
- Arată că, deși din punct de vedere juridic “e foarte simplu” ca TVR să renunțe la *Starea nației*, pentru că dl Pătraru “și-a încălcat contractul”, nu are la dispoziție emisiuni cu audiență similară cu care să o înlocuiască; precizează că scopul său în TVR este “ca niște produse să facă audiență”.
- Apreciază că solicitările pe care i le-a adresat personal realizatorului *Starea nației* au fost normale și dă ca exemplu cererea de a i se transmite *desfășurătorul* emisiunii, prevăzută în contract.
- La observația comisiei că dl Pătraru reproșează că i-ar fi cerut *scriptul* emisiunii, deși nu există această obligație în contract, spune că a solicitat “scriptul scenariului” doar *după* difuzarea emisiunilor în care jurnalistul s-a referit la conducerea canalului și la membrii Consiliului de administrație; subliniază că, din punctul său de vedere, “scenariul aparține TVR” și că, în consecință, “este îndreptățit” să îl solicite.
- Întrebat dacă, în logica de mai sus, primește zilnic un “scenariu talkshow”, așa cum este definit obiectul unui contract de colaborare la o altă emisiune de pe TVR 1, evită să răspundă la obiect, dar admite că, în condițiile în care semnează foarte multe contracte, “a semnat și el contractul” respectiv; adaugă că nu știe cui îi aparține formularea citată și apreciază ca nefiresc faptul că în TVR contractele nu sunt redactate de specialiști de la Juridic, ci de oameni cu calificare în jurnalism.
- Nu este de acord cu distincția dintre “script” și “scenariu” pe care o face dl Pătraru, susținând că este vorba de unul și același lucru; spune că a renunțat să mai ceară scriptul după ce jurnalistul i-ar fi spus că “nu mai respectă scriptul ca să poată să spună ce vrea în emisiune”.

- Declară că nu s-a “amestecat” niciodată în emisiunea *Starea nației* și că nu i-a cerut niciodată dlui Pătraru “nu vorbi de Dragnea, nu vorbi de Iohannis!”, arătând că înregistrările emisiunilor dovedesc acest lucru.
- Întrebat care ar fi fost utilitatea primirii scriptului sau scenariului *înaintea* difuzării, susține că nu a solicitat documentele respective decât *după* emisiune.
- La observația comisiei că există un e-mail în care producătorul delegat solicită, invocând dispoziția directorului TVR1, prezentarea în scris atât a scriptului din ziua precedentă, cât și a celui din ziua curentă, spune că “dacă a fost așa, a fost o greșeală”; insistă asupra faptului că nu a existat niciun amestec în conținutul emisiunii *Starea nației* și nici în conținutul altei emisiuni.
- Întrebat dacă nu e o dovadă de inconsecvență managerială faptul că, potrivit înregistrării unei discuții cu Dl Dragoș Pătraru, a insistat asupra trimiterii în avans a scriptului emisiunii *Starea nației*, ca și asupra obligativității vizionării înainte de difuzare a oricărei emisiuni înregistrate, deși în fața comisiei nu a considerat necesară respectarea aceluiași exigențe în cazul transmiterii interviului înregistrat cu dl Sebastian Ghiță la emisiunea *România 9* din 14 martie, spune că la acel moment a crezut că interviul este în direct.
- Respinge ca incorectă interpretarea dlui Dragoș Pătraru potrivit căruia sugestia Președintelui-Director General de face emisiunile “mai *soft*” în perioada Sărbătorilor de iarnă reprezintă o formă de imixtiune editorială, explicând că semnificația mesajului transmis a fost de “mai *funny*” (adică mai amuzante, mai distractive).
- Rugat să se pronunțe, în calitate de producător executiv al TVR 1 în februarie a.c., în privința acuzațiilor de condiționare a plăților datorate echipei *Starea nației* de către fostul director al TVR 1, evită să răspundă, explicând că nu poate vorbi în numele șefului său de la acea vreme, dl Raico Cornea; precizează însă că știe că dl Cornea “a avut o singură pretenție la Pătraru: să-și ceară scuze oamenilor din Televiziunea Română”.
- Întrebat cum trebuie interpretată exprimarea sa extrasă din înregistrarea audio a negocierilor contractului cu *S.C. Starea nației srl*, când a pledat pentru introducerea unei clauze care să-i interzică realizatorului să vorbească în emisiune despre TVR pentru că i “*se pare aiurea ca venind într-o casă să zici: bă, asta are geamurile murdare, chiar dacă sunt nespălate*”, evită un răspuns direct, dar spune că a fost “o metaforă”.

- La observația comisiei că din *Notificarea* trimisă conducerii TVR în 31 decembrie 2017 rezultă că la acea dată dl Pătraru nu știa încă dacă emisunea sa va continua în 2018, răspunde că nu e nimic anormal, întrucât “nu erau încheiate negocierile”.
- Spune că principala problemă ridicată în cadrul negocierilor a fost faptul că “în ianuarie nu existau venituri” și că, în consecință, era nevoie de diminuarea sumei prevăzute în contract; precizează că, în aceste condiții, a fost acceptată propunerea dlui Pătraru, care “a cedat pe perioada contractului de drepturi de autor dreptul de folosire a brandului *Starea nației*”.
- În legătură cu reproșul dlui Dragoș Pătraru că nu i s-a pus la dispoziție niciun document care să certifice situația încasărilor din publicitate aferente emisiunii *Starea nației*, spune că nu i se puteau prezenta date financiare dlui Pătraru, acesta nefiind angajat al TVR; adaugă că “nu este convins” că ar putea oferi date financiare despre TVR nici Comisiei de etică, cum de altfel nu “le-a dat nici Consiliului de administrație”.
- Rugat să explice de ce i-a sugerat realizatorului *Starea nației* să-i adreseze o solicitare scrisă de eliminare a *break*-ului de publicitate pe motiv că acesta afectează audiența emisiunii, deși – așa cum reiese din înregistrarea convorbirii – ajunsese singur la concluzia impactului negativ al pauzei publicitare, susține că *break*-ul publicitar a fost introdus la cererea dlui Pătraru, “nu a fost impus”; admite că este încă “nehotărât” în privința utilității pauzei de publicitate, neștiind dacă “e mai bine sau mai rău”.
- Ține să precizeze că nu l-a “sunat nimeni legat de o emisiune”, că nu a fost “adus” în TVR de niciun partid politic și că nu dorește decât să-și facă meseria de jurnalist.

Raico Cornea, membru în Consiliul de administrație al TVR, fost director TVR 1

- În legătură cu acuzația dlui Dragoș Pătraru că, în calitate de director interimar TVR 1, ar fi condiționat semnarea contractului de o declarație în care realizatorul *Starea nației* să menționeze sprijinul conducerii TVR 1 pentru continuarea emisiunii, spune că i-a solicitat colegial, “dacă poate și dacă vrea”, să publice “acolo unde are unde are posibilitatea” că “TVR 1 a fost corect față de el și de echipa lui” și doi că “niciodată nu s-a amestecat în politica editorială a echipei” de la *Starea nației*. Susține că a fost o solicitare normală între doi parteneri, că nu a fost vorba de nicio condiționare și că “contractul era deja semnat, doar că n-am vrut să-i dau drumul”.
- În ceea ce privește imputarea dlui Pătraru că ar fi condiționat plata drepturilor de autor aferente lunii februarie de “prezentarea unei situații cantitative privind materialele din emisiune: câte despre Putere, câte despre Opoziție”, explică faptul că în “biblia de

format” a emisiunii există mențiunea că echipa *Starea nației* va face periodic “o analiză prin care se va arăta că toți subiecții din emisiune sunt tratați echidistant” și că, “din curiozitate”, a considerat util să vadă această analiză în calitate de reprezentant al canalului difuzor. Spune că nu a mai insistat asupra cererii după ce dl Pătraru i-a trimis un e-mail în care îl atenționa că se află “în zona abuzului în serviciu”.

- Întrebat dacă prevederile contractuale stabileau obligația prezentării analizei menționate responsabililor din TVR sau – așa cum susține dl Pătraru – aceasta era doar un mecanism intern de monitorizare a liniei editoriale folosit de echipa redacțională, spune că nu se poate pronunța, întrucât nu cunoaște contractul “pe de rost”; adaugă însă că încheierea contractului a avut ca bază descrierea amanunțită a emisiunii în care era și mențiunea în discuție.
- În legătură cu acuzația de “condiționare” a plății drepturilor de autor, spune că afirmația dlui Pătraru “nu e conformă cu adevărul”, din moment ce toți membrii echipei de la *Starea nației* “au primit banii la timp de fiecare dată”; subliniază că echipa de la *Starea nației* are “de departe cele mai mari sume de contracte de drepturi de autor” de la TVR1.
- Întrebat dacă în calitatea de director TVR 1 pe care a avut-o a mai solicitat analize privind echilibrul politic în emisiunile de profil difuzate de canal, spune că nu, unul din motive fiind că nu a “avut nici timp fizic” pentru un astfel de demers.
- Referitor la colaborarea sa cu realizatorul de la *Starea nației*, spune că aceasta a fost dificilă “din mai multe puncte de vedere”. Ține să precizeze că în mandatul său în precedentul Consiliu de administrație s-a pronunțat deschis împotriva revenirii dlui Dragoș Pătraru la TVR din cauza afirmațiilor publice pe care jurnalistul le-ar fi făcut după plecarea din 2015. Susține că a solicitat înainte de începerea negocierilor pentru revenirea emisiunii *Starea nației* la televiziunea publică ca dl Pătraru “să-și ceară scuze în mod public față de TVR” și ca “suma de pornire a oricărei negocieri să fie jumătate din suma prevăzută în contractul anterior”. Subliniază că niciuna din aceste condiții propuse de el nu a fost îndeplinită.
- La observația comisei că dl Dragoș Pătraru și-a cerut scuze public, inclusiv într-o ediție recentă a emisiunii *Starea nației*, pentru afirmații anterioare despre *salariații* TVR, nu și pentru acuzațiile aduse unor membri ai conducerii instituției, este de părere că și acestea din urmă sunt de natură “să aducă prejudicii imaginii Televiziunii Române”.
- Afirmă că, în pofida nemulțumirilor sale descrise mai sus, i-a acordat dlui Dragoș Pătraru și echipei sale tot sprijinul din poziția de director interimar al TVR1, considerând că, dincolo de divergențe, “trebuie să lucreze împreună”.

- Subliniază că nu a participat la negocierile legate de expirarea contractului de licență al emisiunii *Starea nației* întrucât în perioada 20 dec.- 8 ian. s-a aflat în concediu de odihnă. Precizează însă că “înainte de a pleca” a avut o întâlnire cu dl Pătraru în care acesta, de pe “o poziție de forță” ar fi insistat ca va relua producția emisiunii din data de 8 ianuarie și că, în cazul în care nu va fi difuzată, TVR va trebui să dea explicații”.
- Susține că, în condițiile în care “se știe că luna ianuarie este o lună de reluări”, totuși dl Pătraru “a apărut”, iar “emisiunea a fost difuzată așa cum a dorit”.
- Afirmă că, deși dl Pătraru a fost cel care a solicitat ca emisunea să aibă două părți pentru “a putea să-și introducă calupul de publicitate”, după ce “a văzut că nu e o decizie bună din punct de vedere financiar”, a dat vina pe TVR.
- Consideră că aspectele pe care le-a prezentat dovedesc că dl Pătraru n-a fost corect față de Televiziunea Română și față de oamenii cu care a colaborat”.

Doina Gradea, P.D.G. al TVR, însoțită de consilierul său, dl avocat Alexandru Dumitrescu

- Susține că fragmentele din înregistrările audio ale unor “discuții private” publicate de dl Dragoș Pătraru sunt trunchiate, fiind evitate cu bună știință pasajele în care, răspunzând întrebărilor ei repetate, jurnalistul confirmă că nimeni din TVR nu a intervenit în conținutul emisiunii *Starea nației*.
- La observația comisiei că dl Dragoș Pătraru a prezentat înregistrări mult mai ample decât fragmentele editate publicate pe blogul personal în data de 3 mai și că acestea includ și pasaje cu conținut asemănător celui pe care-l invocă, spune că va cere în instanță să i se pună la dispoziție toate înregistrările; susține că s-a simțit “șantajată non-stop” și consideră că acțiunea dlui Pătraru a fost premeditată, din moment ce a înregistrat-o fără consimțământul său începând cu luna octombrie 2017.
- Este de acord că, nefiind o instanță de judecată, Comisia de etică nu are căderea să se pronunțe asupra legalității demersului dlui Pătraru, care a invocat “interesul public”, ca și cu faptul că apariția în public a unor discuții care privesc salariații TVR justifică o analiză din partea comisiei.
- Subliniază că a fost “unul dintre cei patru” membri ai fostului Consiliu de administrație care a susținut revenirea emisiunii *Starea nației* la TVR, în condițiile în care majoritatea colegilor erau împotriva. Spune că, în lipsa sprijinului CA, contractul a fost adoptat pe “o altă cale, pe decizia fostului PDG”.

- Afirmă că, după preluarea contractului de la fosta conducere, a constatat că acesta e “la limita legii” și, din punctul său de vedere, “imoral față de colegii din televiziune și față de foștii membri ai Consiliului de administrație”.
- Precizează că există două tipuri de contracte aferente emisiunii *Starea nației*: cele de drepturi de autor, care expiră în iunie a.c., și contractul de licență, valabil până la sfârșitul anului trecut. Descrie această situație ca fiind “nemaîntâlnită”.
- Spune că în luna decembrie a cerut departamentului Juridic din TVR să analizeze “care este expunerea juridică legală a Societății” în cazul în care contractul de licență cu *S.C. Starea nației srl* nu ar fi prelungit. Afirmă că, neavând o “confirmare 100%” că nu există riscul ca TVR să “plătească daune, procese și așa mai departe”, a decis să înființeze o comisie de negociere cu care “să salvăm niște bani”.
- Dl avocat Alexandru Dumitrescu, membru în comisia de negociere, susține că nemulțumirea dlui Pătraru că “nu l-a contactat nimeni în legătură cu prelungirea contractului” este nejustificată, din moment ce TVR *avea dreptul să nu-și dorească prelungirea licenței care tocmai expira*. Spune însă că realizatorul *Starea nației* s-a prevalat de existența contractelor de drepturi de autor, “încheiate până în iunie”.
- Din punctul de vedere al dlui avocat Dumitrescu, “fără licență și fără contractul de licență care este contractul-umbrelă, celelalte contracte rămân fără obiect, devin caduce, nu mai produc efecte juridice”.
- Arată că la negocieri i s-a propus dlui Pătraru ca emisiunea să fie reluată în luna februarie, pentru că în luna ianuarie “nu există publicitate” și, în consecință, nu vor fi resurse financiare pentru finanțarea “din surse proprii” a programului. Susține că jurnalistul a reacționat vehement, acuzându-i că doresc scoaterea emisiunii de pe post.
- În completarea susținerii dlui avocat, dna Doina Gradea afirmă că toată perioada 22-31 decembrie “a fost o amenințare continuă în scris, prin e-mail-uri” din partea dlui Pătraru. Dă ca exemplu un e-mail pe care l-a primit de la realizatorul *Starea nației* în seara de 31 decembrie, pe care e dispusă să-l pună la dispoziția comisiei. Ulterior, din discuții a rezultat că mesajul invocat de P.D.G. este de fapt *Notificarea* trimisă membrilor conducerii TVR la expirarea contractului pe firmă, document furnizat deja comisiei de către dl Pătraru.
- Confirmă că l-a invitat pe dl Dragoș Pătraru la o discuție în TVR la începutul lunii ianuarie, ocazie cu care au convenit, în lipsa avocaților celor două părți, semnarea contractului și reluarea difuzării emisiunii chiar din acea lună.

- La observația comisiei că impasul negocierilor privind licența emisiunii a fost depășit printr-o concesie făcută de dl Dragoș Pătraru, dna Gradea confirmă că realizatorul a cedat gratuit către TVR dreptul de folosire a formatului *Starea nației*, dar face mențiunea că restul contractelor de drepturi de autor, care ar reprezenta “90% din costuri”, au rămas valabile.
- În interpretarea dlui consilier Dumitrescu, “miza scandalului” inițiat public de dl Pătraru este “faptul că în iunie se termină contractul de licență” pe care “*nu mai avem de ce să-l facem*”, în timp ce “drepturile de autor se prelungesc automat dacă (emisiunea) atinge țintele de performanță”.
- Întrebată dacă i s-a dat de înțeles realizatorului *Starea nației* că din iunie ar putea să nu mai aibă contract – așa cum a sugerat dl Dumitrescu -, dna Gradea neagă categoric.
- Precizează totuși că “în momentul în care a început să acuze pe post de cenzură” l-a invitat pe dl Pătraru la o întâlnire la care au mai participat directorul TVR 1 și șefa departamentului Juridic (în 25 aprilie –n.n.). Spune că scopul discuției a fost să afle care este nemulțumirea jurnalistului și unde consideră el că TVR ar fi încălcat contractul, concluzia fiind că va cere serviciului Juridic o analiză a îndeplinirii obligațiilor de către “ambele părți”.
- Întrebată dacă, așa cum susține realizatorul *Starea nației* în sesizarea adresată comisiei, în întâlnirea respectivă ar fi fost abordat și subiectul referirii în emisiune la desemnarea dlui Cătălin Blebea în Consiliul de administrație al TVR – descris de dl Pătraru ca fiind “chestiunea care a declanșat această situație” – spune că nu a văzut acea emisiune și nu are cunoștință de discuțiile invocate dintre dl Blebea și dl Pătraru. Confirmă însă că jurnalistul i-ar fi zis că ar “vrea să spună și mai multe” în emisiune despre acest subiect, dar se simte “cenzurat”.
- La observația comisiei că, potrivit înregistrării audio, în aceeași întâlnire a fost discutat pentru prima oară, în prezența domniei sale, și subiectul solicitării scriptului emisiunii de către conducerea TVR 1 – pretenție considerată de dl Pătraru ca fiind în afara obligațiilor sale contractuale -, dna Gradea răspunde că problema respectivă nu are nicio legătură cu persoana sa.
- După precizarea membrilor comisiei că sunt obligați să pună în discuție toate reproșurile punctuale formulate de dl Dragoș Pătraru, consilierul dnei Gradea intervine cu observația că, din punctul său de vedere, “comisia de etică nu are căderea să se pronunțe într-o relație comercială”; în replică, membrii comisiei îi atrag atenția că, de exemplu, presupusa condiționare a achitării unei prestații efectuate de publicarea unei declarații neconforme cu realitatea nu poate face parte dintr-un contract comercial.

- Legat de aspectele de mai sus, dna Doina Gradea ține să precizeze că “toate plățile au fost făcute la timp”, “contractele au fost negociate în interesul companiei, nu în interesul privat al cuiva” și că “niciodată nu a fost nicio problemă” ca emisiunea *Starea nației* să intre pe post”. Susține că, potrivit contractului, TVR *ar fi trebuit să primescă* desfășurătorul emisiunii cu o oră înainte de difuzare și că, tot prin contract, echipa emisiunii era obligată să prezinte o monitorizare din care să reiasă “echidistanța dâșilor”.
- Întrebată de comisie dacă nu ar fi fost firesc ca chestiunile invocate mai sus să fie rezolvate prin intermediul jurnalistului pe care TVR, în calitate de Producător al emisiunii, l-a desemnat pe lângă echipa *Stării nației*, afirmă că reprezentantul TVR are rol de “producător delegat”, dar spune că nu se poate pronunța asupra atribuțiilor acestuia, fiind “treaba producătorului TVR1”.
- În interpretarea dlui avocat Dumitrescu, tocmai calitatea de *Producător* al emisiunii este cea care-i dă dreptul TVR să solicite “orice”, fiind îndreptățită să aibă acces la “toate documentele și toate resursele implicate în producerea emisiunii”.
- La observația comisiei că dl Dragoș Pătraru interpretează acțiunile TVR – de la încercarea de amânare a reluării emisiunii pentru luna februarie și până la solicitarea fără precedent a scriptului și a situației privind aparițiile politice – ca fiind forme de constrângere care au în spate o “presiune politică”, dl Dumitrescu argumentează că până acum nu au existat solicitări similare din partea TVR pentru că “*niciodată nu s-a uitat cineva cu atenție la ce spune în emisiune*”, după care adaugă: “*Cât timp noi suntem parteneri într-un contract și tu începi să vorbești despre mine diminuându-mă sau injuriindu-mă sau...desființându-mă ca instituție, ce contract mai vrei să ai cu mine? E o manifestare mai mult decât patologică!*”
- În acord cu caracterizarea formulată de consilierul său, dna Doina Gradea este de părere că este “un obicei” al dlui Pătraru de a se “certa cu toți pe unde se duce”. Își amintește că și după precedentul contract cu TVR “a plecat tot cu scandal, tot cu presiune” și spune că mai multe persoane din Consiliul de administrație “s-au simțit jignite, au fost jignite pe post”. Susține că a vorbit cu colegi de la DIGI care i-ar fi spus că “toată lumea era înregistrată de Dragoș Pătraru”.
- Referitor la reproșurile dlui Pătraru privind eliminarea reluării emisiunii *Starea nației* din grila TVR 2 și a mutării reluării de pe TVR 1 la ora 5.30 – măsuri despre care spune că afectează nu doar onorariile echipei sale, ci și audiențele posturilor și încasările din publicitate ale TVR –, dna Doina Gradea susține că modificările au fost decise de Comitetul director al TVR după discuții cu responsabilii Direcției Programe și ai

canalelor respective, scopul acestora fiind respectarea identității fiecărui canal “din punct de vedere editorial”. Afirmă că, raportat la perioada similară a anului trecut, încasările din publicitate au crescut, ceea ce dovedește că “TVR nu a pierdut bani prin aceste mutări, ci a câștigat”.

- În context, dna Gradea susține că, potrivit informațiilor pe care le are de la conducerea TVR 1, dl Dragoș Pătraru “a dorit” în luna februarie să separe emisiunea în două părți pentru a introduce un calup publicitar și că TVR “l-a lăsat”. Întrebată dacă dl Pătraru avea un interes material direct pentru această modificare, spune că încasările rezultate din publicitatea suplimentară se împart “jumate-jumate” între TVR și *Starea nației*.
- Este surprinsă și nu comentează faptul că, în contradicție cu afirmațiile sale, șeful TVR 1 îi sugera realizatorului *Starea nației* într-o discuție înregistrată în luna aprilie să-i solicite în scris eliminarea *break*-ului de publicitate cu exprimarea: “Zi că a scăzut audiența ca urmare a introducerii *break*-ului... Ce, te afectează cu ceva *break*-ul? Te ajută cu ceva? Îți dă ceva din el? Nu!”
- Susține că emisiunea *Starea nației* “nu și-a acoperit costurile niciodată” din veniturile aduse din publicitate. La observația comisiei că, potrivit afirmației dlui Pătraru, ținta de audiență a fost îndeplinită cu regularitate și că ar avea cea mai mare audiență dintre programele TVR, spune că audiența emisiunii “nu a fost niciodată cea mai mare” și că clauza de audiență din contract “e destul de mică”.
- Dl Alexandru Dumitrescu contestă calitatea de “avertizor public” invocată de dl Dragoș Pătraru, ca și dreptul acestuia de a sesiza Comisia de etică a TVR, argumentând că realizatorul *Stării nației* nu este angajatul instituției. Membrii comisiei îi atrag atenția că, potrivit *Statutului ziaristului*, Comisia de etică și arbitraj poate fi sesizată de orice cetățean care reclamă nerespectarea deontologiei profesionale în activitatea Televiziunii Române, cel mai recent exemplu fiind cel al difuzării interviului cu dl Sebastian Ghiță. În plus, i se explică dlui Dumitrescu că toți colaboratorii cu activitate jurnalistică desfășurată sub sigla TVR au, cum e și firesc, aceleași drepturi și obligații profesionale prevăzute în *Statutul ziaristului* ca și jurnaliștii angajați cu contract de muncă.
- Dl Dumitrescu consideră anormal și demersul dlui Dragoș Pătraru de a “face anchete într-o instituție publică” în condițiile în care calificarea sa este de realizator al unei “emisiuni de divertisment”. Dl consilier sugerează că ar trebui puse întrebările “pe banii cui?” și “folosind resursele cui?” a fost întreprinsă ancheta invocată de dl Pătraru.
- Audierea se încheie cu rugămintea adresată dnei Doina Gradea de membrii comisiei de a pune la dispoziție orice document și/sau informație pe care domnia sa le consideră utile ca răspuns la sesizarea formulată de dl Pătraru.

2. Precizări, observații și constatări

Așa cum au afirmat explicit în timpul audierii persoanelor implicate, membrii Comisiei de etică și arbitraj nu au căderea să se pronunțe în privința legalității unor demersuri și acțiuni întreprinse de cele două părți în divergență și înțeleg că nu pot avea acces, în analiza lor, la anumite documente care, deși ar fi lămuritoare, au un caracter confidențial sau depășesc aria de competență a comisiei.

Prin urmare, cercetarea comisiei a vizat aspecte care țin de respectarea eticii profesionale și a organizației, bazându-se în bună măsură pe informații devenite deja publice, pe coroborarea unor depoziții și mărturii asumate de persoanele citate și, nu în ultimul rând, pe fragmente din înregistrări audio a căror legalitate este incertă, dar al căror conținut relevant pentru aceasă speță nu a fost contestat și, ca atare, nu poate fi ignorat.

În condițiile precizate mai sus, după studierea sesizării primite, analiza punctelor de vedere ale celor implicați sintetizate anterior, vizionarea înregistrărilor mai multor ediții ale emisiunii *Starea nației*, audierea înregistrărilor audio și examinarea documentelor puse la dispoziție sau publicate de dl Dragoș Pătraru, membrii comisiei au constatat următoarele:

- a) Intenția conducerii TVR de a suspenda difuzarea emisiunii *Starea nației* în luna ianuarie i-a fost comunicată dlui Dragoș Pătraru de către Președintele-Director General în data de 18 decembrie ca fiind ca o propunere a șefilor de canale a cărei motivație nu o cunoaște; potrivit înregistrării convorbirii, dl Pătraru nu a fost de acord, spunând „dacă nu intrăm pe 8 (ianuarie), noi plecăm!”
- b) Din înregistrările negocierilor desfășurate în 22 și 27 decembrie în scopul încheierii unui nou contract de licență în locul celui care expira reiese că părțile au fost de acord asupra îndeplinirii de către echipa emisiunii *Starea nației* a criteriilor de performanță stipulate în contractele de drepturi de autor:
 - dl Dragoș Pătraru a subliniat că la sfârșitul lui 2017 emisiunea și-a depășit toate țintele de audiență pe care și le-a asumat, cu excepția lunii septembrie, care a fost luna revenirii în programul TVR;
 - TVR, prin producătorul executiv Eduard Dârvariu, a confirmat faptul că *Starea nației*, alături de *Viața satului* și *O vedetă populară*, este unul din „primele trei programe” ale canalului din punct de vedere al audienței, subliniind că „TVR are tot interesul” să păstreze în grilă emisiunea.
- c) Principalul punct de divergență între cele două părți a fost interpretarea consilierului PDG Alexandru Dumitrescu, potrivit căreia contractele de drepturi de autor ale echipei *Starea nației*, valabile până la 30 iunie, sunt subsecvente contractului de cedare a licenței și, în consecință, devin caduce odată cu expirarea acestuia din urmă; dl Dragoș Pătraru a respins categoric această interpretare juridică, invocând experiențele sale anterioare și „punctul oficial de vedere” al avocaților săi, ca și propunerea încheierii unui nou contract pe firmă din care să decurgă contractele de drepturi de autor.

- d) Negocierile legate de aspectele financiare ale relației contractuale au evidențiat următoarele poziții exprimate de cele două părți:
- TVR a propus suspendarea producției emisiunii *Starea nației* în luna ianuarie, argumentând că veniturile din publicitate sunt de regulă foarte scăzute, că se află în imposibilitatea de a face o estimare a comenzilor de publicitate pentru prima lună a anului și că trebuie avute în vedere întârzierile tradiționale în ceea ce privește încasarea sumelor aferente lunii decembrie;
 - ca răspuns, dl Dragoș Pătraru a făcut mai multe propuneri distincte: s-a declarat dispus să cedeze gratuit licența emisiunii pe luna ianuarie, să accepte în numele echipei *Starea nației* limitarea sumelor convenite pentru drepturile de autor la pragul minim prevăzut în contract - cu compensarea prin acordarea unui mediaplan și a unor minute de publicitate, să fie de acord cu amânarea plăților convenite echipei pentru luna ianuarie până la momentul încasării de către TVR a banilor din publicitate, să renunțe la plata de către TVR a licenței și a drepturilor pentru luna ianuarie în schimbul permisiunii de a apela la donații din partea publicului;
 - în ciuda concesiilor și a ofertelor formulate de realizatorul *Starea nației* la întâlnirea din 22 decembrie – unele apreciate ca rezonabile de către ambele părți -, reprezentanții TVR revin în debutul negocierilor din 27 decembrie cu opțiunea fermă a amânării reluării emisiunii pentru luna februarie, insistând că televiziunea publică „nu își permite” să finanțeze emisiunea „din surse proprii” în prima lună a anului;
 - dl Dragoș Pătraru a pledat pentru găsirea unei soluții care să permită reluarea emisiunii în ianuarie, atrăgând atenția că prima lună a anului se anunță „foarte, foarte agitată” din punct de vedere politic și că „ar da extrem de prost pentru televiziunea publică” să difuzeze reluări ale emisiunii „care nu au nicio legătură cu realitatea”;
 - la finalul negocierilor din 27 decembrie, cele două părți par să convină asupra variantei în care dl Pătraru cedează gratuit licența emisiunii pe perioada lunii ianuarie, urmând ca din mediaplanul primit de la TVR să acopere plata drepturilor de autor ale echipei.
- e) În legătură cu tema accesului la conținutul editorial al emisiunii *Starea nației* - subiect adus în mod repetat în discuție de reprezentanții TVR , deși nu avea legătură nu negocierea contractului de licență - s-au desprins următoarele opinii divergente:
- dl Dragoș Pătraru s-a declarat surprins de abordarea unui aspect care nu ridicase anterior niciun fel de probleme, arătând că „producătorul desemnat de TVR are acces permanent la scriptul emisiunii și la tot ce se întâmplă” și că, potrivit contractului, are obligația de a pune desfășuratorul la dispoziția producătorului desemnat; în replică, consilierul PDG Alexandru Dumitrescu și-a justificat inițiativa susținând că TVR intenționează doar să „clarifice o procedură contractuală”.
 - la reluarea negocierilor în 27 decembrie, invocând „chestii de detaliu”, dl Dumitrescu a propus modificarea clauzei care obligă realizatorul *Starea nației* „să permită accesul producătorului executiv al TVR 1 la desfășuratorul programului în format

electronic cu o oră înainte de începerea difuzării fiecărei emisiuni” în sensul permiterii accesului la desfășurător *cu 3 ore înaintea emisiei*; propunerea a fost combătută de dl Pătraru, care a arătat că, din cauza modificărilor frecvente provocate de evenimente neprevăzute sau în desfășurare, sunt situații în care forma finală a desfășurătorului este cunoscută abia după ora 20.00, odată cu încheierea înregistrării emisiunii.

- dl Eduard Dârvariu a cerut interzicerea formală a oricărei referiri negative la adresa TVR în cadrul emisiunii, idee cu care dl Pătraru s-a declarat de acord cu condiția păstrării în astfel de situații a prevalenței interesului public și cu precizarea că, dacă va fi cazul, va vorbi „doar de persoane, nu despre TVR”;

- comentând cazul ipotetic evocat de dl Pătraru al unei „presiuni” exercitate asupra sa în privința conținutului emisiunii, dl Dumitrescu a susținut că nu se poate vorbi de „presiune la adresa unui jurnalist”, întrucât realizatorul *Starea nației* are calitatea de „partener de business” al TVR; în replică, dl Pătraru a atras atenția că are încheiat cu TVR un contract de drepturi de autor ca *jurnalist*, ceea ce înseamnă că are ca prioritate slujirea interesul public;

- dl Eduard Dârvariu a invocat o presupusă monitorizare în curs efectuată de CNA pentru a cere punerea la dispoziția TVR a „analizei cantitative a personajelor și subiectelor care intră în emisiune” – o obligație despre care „crede că este trecută în contract”; în răspunsul său, dl Pătraru a arătat că echidistanța emisiunii este dovedită de ceea ce s-a difuzat „pe post”, că nu au existat niciun fel de sesizări la adresa emisiunii și că nu se poate cere un echilibru cantitativ „unu la unu” în emisiune, în condițiile în care sunt zile în care unele partide „nu zic absolut nimic”, în timp ce „puterea și abuzul de putere trebuie sancționate de presă”.

- f) În lipsa concretizării negocierilor sintetizate mai sus într-un nou contract, *S.C. Starea nației srl* trimite în 31 decembrie 2017, ziua încetării contractului de licență, o *Notificare* în care îi impută conducerii TVR că „a inițiat și continuat negocierile de prelungire a contractului contrar bunei-credințe, fără intenția de a încheia contractul”. Între altele, *SC Starea nației srl* reproșează faptul că, deși în cadrul negocierilor au fost convenite soluții de prelungire a contractului care au presupus din partea sa „concesii majore de natură financiară” acceptate în lipsa oricărui act cu care TVR să probeze dificultățile invocate, în 28 decembrie, la semnarea procesului verbal de negociere, „*reprezentanții ai SRTv (...) au modificat unilateral elemente asupra cărora conveniseră și, mai grav, au condiționat semnarea procesului verbal de inserarea în cuprinsul acestuia a unor elemente nediscutate, care nu corespund negocierilor purtate și care denaturau complet înțelegerea asupra căreia părțile conveniseră*”. În documentul a cărui copie a fost pusă la dispoziția comisiei de dl Pătraru se mai arată că societatea *Starea nației srl* ar fi acceptat propunerea de continuare a negocierilor prin e-mail înaintată de producătorul executiv Eduard Dârvariu în 28 decembrie și că, deși ar fi răspuns cu o „ofertă fermă”, nu i-a fost transmisă „*nicio poziție a SRTv*” până la 31 decembrie.

- g) Potrivit declarațiilor convergente ale dnei Doina Gradea și dlui Dragoș Pătraru, cele două părți au convenit în data de 6 ianuarie a.c. continuarea colaborării, dl Pătraru cedând gratuit către TVR, printr-un act adițional la contractul său de drepturi de autor, dreptul de folosire a formatului și a brandului *Starea nației* în perioada 1 ianuarie-27 martie.
- h) Episodul din 9-11 ianuarie al condiționării de către dl Raico Cornea, la acea vreme director interimar TVR 1, a semnării actului adițional menționat mai sus de publicarea de către dl Dragoș Pătraru a unei declarații care să sublinize sprijinul TVR pentru reluarea *Stării nației* este probat de corespondența prin sms cu dl Raico Cornea, confirmarea angajatei descrisă ca fiind mesagera dlui Cornea, conținutul interviului cu Dragoș Pătraru apărut în aceeași zi în paginademedia.ro, ca și de recunoașterea de către dl Cornea în fața comisiei a faptului că “contractul era deja semnat, doar că n-am vrut să-i dau drumul”.
- i) Condiționarea de către dl Raico Cornea a plății drepturilor de autor ale echipei *Starea nației* aferente lunii ianuarie de prezentarea „analizei cantitative a echilibrului în emisiune” este confirmată de mărturia angajatei TVR prin care a fost trimisă solicitarea dlui Cornea, ca și de conținutul *Notificării* trimise de dl Pătraru directorului TVR 1 în data de 7 februarie.
- j) Comisia observă că există diferențe substanțiale de interpretare în ceea ce privește semnificația contractuală a analizei evocate mai sus: în timp ce realizatorul *Starea nației* spune că este vorba de o monitorizare periodică de uz intern menționată în descrierea *Formatului* prin care echipa emisiunii își verifică conduita editorială, reprezentanții conducerii TVR susțin că ar fi vorba de un document la care ar trebui să aibă acces în mod implicit, în calitate de producători ai programului.
- k) Legat de cele de mai sus, comisia constată că invocarea de către dl Eduard Dârvariu a unei monitorizări CNA a echilibrului politic din emisiuni ca pretext pentru solicitarea analizei în discuție este lipsită de temei, forul citat verificând, potrivit *Codului de reglementare a conținutului audiovizual*, respectarea echilibrului în „programele de știri și dezbateri”. De altfel, asigurarea echilibrului politic într-o emisiune de satiră ar fi o pretenție absurdă, în condițiile în care nu toți „actorii” publici dau motive să fie criticați în același interval de timp. Singurul criteriu deontologic a cărui respectare este de dorit (și) într-o emisiune de acest gen este *lipsa de partizanat* politic sau de altă natură, or, din această perspectivă nu au existat reproșuri la adresa emisiunii *Starea nației*.
- l) Textul unui e-mail pus la dispoziția comisiei de dl Dragoș Pătraru confirmă că în data de 12 aprilie s-a transmis, sub semnătura producătorului delegat TVR Ionela Liță, „solicitarea dlui Director Eduard Dârvariu” de a primi de la echipa *Starea nației* „scriptul ediției de ieri al emisiunii (...) și pe cel al ediției de azi”. Pornind de la evidența că, în situația dată, cuvântul „script” este folosit în sensul uzual în televiziune de „transcriere integrală a unui text”, comisia constată că, așa cum reiese din audierea tuturor celor implicați, punerea la dispoziție a scriptului de către echipa *Starea nației* nu este prevăzută în mod explicit în prevederile contractuale. În același timp, din înregistrarea negocierilor, ca și din discuțiile cu cei audiați, rezultă cu certitudine că realizatorul are

obligația contractuală „să permită accesul Producătorului Executiv al TVR 1 la desfășurătorul Programului în format electronic cu o oră înainte de începerea difuzării fiecărei emisiuni”, desfășurătorul reprezentând planificarea subiectelor unei emisiuni.

- m) Transcrierea comentariului din emisiune susceptibil să fi determinat solicitarea citată anterior arată că, în ediția din 11 aprilie, dl Dragoș Pătraru s-a referit în termeni critici la rezultatele politicii de programe a TVR în raport cu emisiunea *Starea nației*:

„Ce? E târziu? A, că trebuia să fi fost și aseară pe la voi ... Da, da... Am primit multe mesaje de la voi și repet, ca să nu existe dubii: Noi am vrut să avem emisiune ieri. Am cerut asta, am insistat, dar mi s-a spus că nu se poate. A fost un documentar, ceva... Da, a „rupt” audiențele... Apropo, ați văzut cifrele? Nicio producție a posturilor publice n-a fost în top 30 de aceste Sărbători. Pe niciun target. Și nici sâmbătă, nici duminică și nici luni. Nimic mă, zero! Dar nu audiența e scopul televiziunii publice, nu?, ci informația corectă și educația! Cum naiba faci educație și pe cine informezi corect dacă nu se uită nici naiba la tine, nu pricep. Dar așa-s eu, mai prost.”

- n) În ediția din ziua următoare - 12 aprilie - realizatorul *Starea nației* comentează în emisiune solicitarea primită de la conducerea TVR 1 și anunță dezvăluiri despre unii membri ai Consiliului de administrație proaspăt numit:

„Ce mă fac eu cu voi, mă? Da, voi! Numai în belele mă băgați! M-am plâns aseară la emisiune spunându-le oamenilor să nu mă înjure pe mine că n-a fost emisiune marți, pentru că decizia a fost a conducerii postului, nu a mea. Ei bine, iată ce mail primesc astăzi: «La cererea dlui director Eduard Dârvariu, te rog să-mi trimiți scriptul ediției de ieri a emisiunii Starea nației și pe cel al ediției de azi.» Eh, vă place chestia asta? Numai din cauza voastră, da! Că vă plângeți voi toată ziua că n-a fost emisiune marți! N-a fost, aia e, ați murit fără emisiune? N-ați murit! Ia să vedem dacă v-o plăcea când n-o mai fi deloc. Să vă fie rușine, da? Mă rog, nu de aia mi s-a cerut scriptul, ci pentru că am anunțat că acum, având Consiliu de administrație cu acte-n regulă, voi face mai multe materiale despre ce fel de oameni au fost numiți în acest for. Consider că e o obligație din partea noastră să vă spunem vouă - patronilor televiziunii publice - ce fel de oameni au fost numiți politic să conducă această instituție.”

- o) Potrivit unei notificări depuse în copie la comisie de dl Pătraru, directorul TVR 1 îi cere imperativ realizatorului *Starea nației* ca, începând cu data de 19.04.2018, să-i prezinte Producătorului executiv al TVR 1 „scenariul fiecărei ediții zilnic, până la ora 20.00, în vederea analizării calitative și editoriale emisiunii”. Conform documentului, solicitarea se bazează pe dreptul contractual al SRTv de a verifica „ori de câte ori consideră necesar modalitățile/măsura în care este adus la îndeplinire contractul”, precum și pe obligația dlui Pătraru de a „colabora din punct de vedere editorial cu conducerea editorială a postului TVR 1” care „își rezervă dreptul ca, în funcție de propria sa apreciere, să-și prezinte propria opinie”. De remarcat că notificarea menționată subliniază obligația contractuală a jurnalistului de a nu face „acte sau fapte de natură să prejudicieze executarea cu bună-credință și întocmai a contractului, bunului renume al SRTv sau al activității sale, cu excepția situației în care prevalează interesul public”, dar nu face nicio referire la vreo presupusă faptă susceptibilă să încalce prevederile contractului.

- p) În emisiunea *Starea nației* din 23 aprilie, dl Dragoș Pătraru face referiri negative la adresa unui membru – nenominalizat - al noului Consiliu de administrație al TVR:

„Acuma, nu știu o chestie, că am fost atenționat de noua conducere că dacă... Nu știu dacă am voie să spun ceva la emisiune despre dl Gabi Oprea... Că reprezentantul său în Consiliul de administrație trecut de la TVR e și acum în Consiliul de administrație. Și și-atunci când a fost în Consiliul de administrație mi-a spus să nu vorbesc despre dl Oprea... Nu știu dacă am voie acum... Să n-am probleme.

(...) Vă mai spun doar atât: am fost înștiințat de noua conducere superioară că, dacă mai vorbim prostii aici la emisiune, vom fi... scoși de pe post. Așa că să știți ce s-a întâmplat cu noi dacă am dispărut. Băi, vor scriptul înainte, da, da... Până acum nu l-au vrut, acum vor scriptul, să vadă ei acolo ce zicem noi. Ceașescu ar fi invidios.”

- r) A doua zi după difuzarea comentariilor citate mai sus, dl Dragoș Pătraru este chemat de către Președintele-Director General la o discuție lămuritoare la care mai participă directorul TVR 1, dl Eduard Dârvariu, și șefa departamentului Juridic, dna Roxana Ionescu. Potrivit înregistrării audio a convorbirii, furnizate de dl Pătraru, cea mai mare parte a întâlnirii a fost consacrată exprimării unor acuzații de nerespectare a clauzelor contractuale formulate de ambele părți:

- dna Doina Gradea i-a reproșat realizatorului afirmația din emisiune cum că ar fi fost amenințat cu scoaterea „de pe post”, lucru pe care-l consideră neadevărat; în replică, dl Dragoș Pătraru a explicat că acesta e mesajul pe care l-a „înțeles” din notificarea primită în 19 aprilie de la dl Eduard Dârvariu;

- realizatorul *Starea nației* a atras atenția că în notificarea respectivă i s-a cerut *scriptul emisiunii*, deși în contract se vorbește despre *desfășurătorul emisiunii*, și că termenul limită impus de canal este ora 20.00 în loc de ora 21.30, stipulată în contract;

- la observația dnei Gradea că notificarea a fost trimisă după ce a prezentat în emisiune „declarații referitoare la TVR, la oameni care reprezintă TVR”, dl Pătraru a susținut că, potrivit contractului, poate face orice afirmație „atâta timp cât ea servește interesului public”;

- ca argument în favoarea interpretării sale, realizatorul *Starea nației* a dat ca exemplu faptul că „reprezentantul Guvernului (în CA) este un om care (în 2015) l-a reprezentat pe Gabriel Oprea în consiliu și care , cu martori, în biroul directorului TVR 1, i-ar fi transmis: «a zis dl Gabi Oprea să nu mai difuzați nimic despre el, și dacă difuzați, ați pus-o!»”;

- la remarcă dnei Gradea „de ce mai dezgropi morții acum, că asta e de mulți ani?”, dl Pătraru a aratat că, întrucât persoana respectivă „a revenit în Consiliul de administrație ca reprezentant al Guvernului (...), este de interes public ca oamenii să știe asta!”;

- dl Pătraru a descris notificarea primită de la conducerea TVR 1 ca fiind „o încercare de intimidare, de amenințare, de control” și a afirmat că, în ceea ce-l privește, „intimidarea apare în momentul în care 8 luni nu se cere absolut nimic la această emisiune și după ce fac o aluzie într-o emisiune despre o chestiune de interes public mi se cere scriptul

emisiunii”; în context, jurnalistul a remarcat că la negocierile pentru prelungirea contractului „80% din timp s-a vorbit despre controlul editorial al emisiunii”;

- la observația dnei Doina Gradea că niciodată nu a fost „deranjat în ceea ce privește politica editorială”, dl Pătraru a replicat că a avut materiale pe care nu le-a folosit în emisiune din cauză că i s-a cerut scriptul, dând ca exemplu faptul că, deși avea „un materialul pregătit” despre dl Blebea, nu l-a difuzat pentru că era „sigur” că i se va „scoate emisiunea de pe post”;

- ca răspuns la observația dlui Eduard Dârvariu că „toate casetele”, cu excepția *Starea nației*, sunt vizionate înainte de difuzare, dl Pătraru a arătat că emisiunea sa este vizionată la INGEST și a amintit că în sezonul său anterior în TVR înregistrările erau vizionate de un redactor;

- în legătură cu riscul unor „derapaje” în emisiune, evocat de dl Dârvariu, realizatorul Stării nației a subliniat că produce o emisiune care în „5 ani nu a fost amendată de CNA, n-a fost nici în discuții publice” și că potrivit contractului, și-a asumat achitarea eventualelor sancțiuni primite de TVR;

- în timpul discuției, dl Pătraru a reproșat eliminarea reluării de pe TVR 2 a emisiunii – „o reluare care făcea 0,9 % media a fost înlocuită cu o producție care face 0,2%” –, precum și decalarea reluării de pe TVR 1 – „o reluare care făcea de la (ora) 6 la 7 cel puțin 0,9, acum face 0,3% –, opinând că „este evident că măsura este luată împotriva interesului public”; dna Gradea a replicat că măsurile reprezintă „o problemă a managementului” pentru care va „răspunde în fața altora” și că în loc să comenteze pe post, jurnalistul ar fi trebuit să ceară explicații „în scris, ca cetățean”;

- afirmația dlui Pătraru că - chiar dacă nu o va face în emisiune - va „demonstra punct cu punct că ceea ce se întâmplă în acest moment în televiziunea publică din punct de vedere editorial și, pe unele locuri, din punct de vedere financiar, nu este normal”, a fost percepută de dna Gradea ca fiind „o amenințare” și o „atitudine de scandal”;

- concluzia discuției, formulată de Președintele-Director General, a fost că se va face o analiză a îndeplinirii de către fiecare parte a obligațiilor contractuale.

- s) Discuția sintetizată anterior evidențiază interpretările radical diferite pe care conducerea TVR și dl Dragoș Pătraru le au în ceea ce privește libertatea editorială a realizatorului și răspunderea difuzorului pentru conținutul produsului jurnalistic. În același timp, se observă că nu i se poate imputa realizatorului *Starea nației* faptul că TVR, care are obligația ca, prin reprezentanții săi, să avizeze difuzarea oricărei emisiuni înregistrate înainte de difuzare, nu a făcut acest lucru.
- t) De remarcat faptul că, în aceeași discuție, conducerea TVR nu pare interesată să verifice veridicitatea faptelor sau acțiunilor prezentate de dl Pătraru ca fiind deosebit de grave, arătându-se în schimb preocupată de intenția jurnalistului de a le face publice.

- ț) Dl Dragoș Pătraru relatează în ediția *Starea nației* din 24 aprilie despre întâlnirea avută în aceeași zi cu conducerea TVR, reluând o parte din acuzațiile formulate în acea discuție:

„Mă știți, scandalagiu din fire. Așa mi-a zis astăzi Doina Gradea, Președinte-Director General al TVR, care m-a chemat la ordine după emisiunea de aseară. Mi s-a spus că se va face o analiză a modului în care a fost respectat contractul, că sunt scandalagiu, că asta-i o formă de presiune la adresa conducerii, că de fapt nu e vorba de nici un amestec editorial în emisiunea Starea nației. Știam că aici se va ajunge... Și, tocmai pentru că știam, mi-am luat toate măsurile să nu se mai spună că e vina noastră, că suntem noi nebuni și scandalagii. Drept pentru care fac public următorul anunț:

Date fiind componența noului Consiliu de administrație, din care fac parte persoane care au exercitat în trecut presiuni editoriale la adresa noastră, comportamentul noului PDG, Doina Gradea, față de angajați, măsurile editoriale luate luate împotriva interesului public în privința mai multor producții, încercările de intimidare la adresa acestei emisiuni – noi, cei de la Starea nației, nu vom mai accepta să producem această emisiune aici, după încheierea prezentului sezon, dacă lucrurile nu se vor schimba. Nu facem muncă patriotică, departe de noi asta, dar spre deosebire de conducerea asta numită politic, noi am venit cu bani de acasă la TVR, am investit aici aproape 50.000 de euro împreună cu prieteni și fani ai emisiunii, în decor, birouri, amenajări, tehnică, facem emisiunea zilnică cu cea mai mare audiență la postul public și nu mai putem gira prin prezența noastră aici o echipă de conducere care nu dă doi bani pe interesul public.

În perioada următoare veți afla – atenție, nu de aici de pe post, TVR și oamenii senzaționali de aici, față de care am greșit acum un an asimilându-i tot cu o conducere politică, nu merită așa ceva – rezultatele unei anchete de presă făcută timp de mai bine de șase luni din interiorul unei instituții. Cu probe, mărturii, acte, tot ce trebuie. De acest timp am avut nevoie să adunăm probe. Ancheta vizează subordonarea politică a TVR, amestecul brutal al conducerii în procesul editorial, cheltuirea fără discernământ și cu rea-credință a banului public și altele.

Am zis ceva despre un membru CA proaspăt numit: că nu mi se pare normal să fie în CA o persoană care a făcut în trecut presiuni editoriale la adresa noastră. Despre cine este vorba? Despre domnul Cătălin Blebea, fost reprezentant UNPR în CA-ul de la TVR. Nu am găsit alte imagini în afară de acestea, de la ieșirea din pușcărie a lui Adrian Năstase. (...) Nu era în interes public să spunem asta, că din partea Guvernului României, la televiziunea publică, a fost trimis un om care a exercitat presiuni la adresa jurnaliștilor când era la UNPR? Eu zic că este. Ei zic altceva.”

- u) Întâlnirea din 2015 menționată de dl Dragoș Pătraru în care dl Cătălin Blebea, în calitate de membru în Consiliul de administrație al TVR, ar fi intervenit în favoarea dlui Gabriel Oprea, la acea vreme președinte UNPR, este confirmată de directorul TVR 1 din acea perioadă. În plus, episodul respectiv apare cu atât mai credibil cu cât, într-o emisiune difuzată pe TVR 1 în 22 sept. 2015, dl Stelian Tănase afirma: *„M-am trezit cu doi membri ai Consiliului de administrație, care sunt din partea UNPR, am discutat 5 minute, apoi unul dintre ei a pus mâna pe telefon să-l sune pe generalul Oprea, să-i spună «uite, suntem aici în birou la președintele TVR, să stați de vorbă.» Am stat de vorbă, nu se schimbă nimic, era la fel de înfierbântat și revoltat că pregătim – și mi-a dat numele lui Pătraru de la Starea nației – un alt material cu plagiatul lui.”*

3. Concluzii

Pe baza constatărilor și observațiilor de mai sus, în ședința din 28 martie 2018, membrii Comisiei de etică și arbitraj au ajuns la concluziile următoare:

- I. Acțiunea repetată a fostului director interimar al TVR 1, dl Raico Cornea, de a-i cere dlui Dragoș Pătraru ca, în schimbul semnării unor documente ce țin de relația contractuală dintre TVR și echipa emisiunii *Starea nației*, să publice, contrar convingerilor proprii, afirmații favorabile conducerii TVR și să prezinte o analiză cu caracter cel mult colateral față de obligațiile contractuale este reprobabilă. Chiar dacă condiționările făcute de dl Cornea nu au avut consecințe editoriale sau materiale, ele reprezintă constrângeri nejustificate și, ca atare, pot fi considerate presiuni la adresa realizatorului.
- II. Unele dintre comentariile critice al dlui Dragoș Pătraru formulate în edițiile din 11 și 12 aprilie la adresa unor decizii manageriale ale TVR, deși susținute cu argumente valabile, sunt discutabile din punct de vedere al interesului public invocat de realizator. În schimb, referirile la numirea în Consiliul de administrație a unei persoane care, într-un mandat anterior, a intervenit personal în zona editorială în favoarea unui politician sunt de cert interes public. Faptul că informația, deși a fost făcută publică la vremea respectivă, a fost ignorată din cauza demiterii conducerii de atunci a TVR, nu contrazice demersul jurnalistic de a o readuce în actualitate odată cu numirea unui nou consiliu. Mai mult, asumarea prezentării publice a acestui episod este se înscrie în prevederile *Statutului ziaristului din SRTv*, capitolul III, Drepturi și libertăți:

Art. 31: „Ziaristul din televiziunea publică are dreptul de a veghea la buna funcționare a instituțiilor statului, semnalând orice tendință de abuz, corupție sau lipsă de transparență, în probleme care ar afecta viața comunității. El se va opune, în mod fățiș, oricărei încercări de monopolizare, oligarhizare, distorsionare sau cenzurare a informațiilor de interes public, ca și oricărui tip de influență care ar putea afecta liberul acces la informație al cetățeanului.”

Obs.: Există elemente care susțin ideea că și „ancheta jurnalistică” a cărei publicare anunțată în ediția din 24 aprilie a emisiunii *Starea nației* a fost urmată de difuzarea în presă a unor înregistrări audio realizate în TVR fără consimțământul interlocutorilor răspunde interesului public. Conținutul acelor înregistrări, asupra cărora Comisia de etică și arbitraj s-a autosesizat, face obiectul unei analize extinse separate, în curs de finalizare.

- III. Comisia a constatat existența unor neconcordanțe, contradicții, evaluări și/sau interpretări substanțial diferite ale celor două părți referitoare la clauze contractuale, date financiare, acțiuni și măsuri manageriale, cifre statistice privind indicatori de performanță.ș.a. Întrucât se află în imposibilitatea obiectivă de a accesa informații indispensabile clarificării acestor dezacorduri și în scopul realizării unei analize *complete*

a cazului, comisia recomandă Consiliului de administrație al SRTv ca, în baza prerogativelor sale, să solicite conducerii executive și să studieze, din perspectiva îndeplinirii obligațiilor și a autenticității argumentelor invocate de părți, următoarele documente:

- ✓ Contractele de drepturi de autor ale membrilor echipei *Starea nației* - obligațiile părților, clauzele privind colaborarea/controlul editorial, atribuțiile producătorului desemnat de TVR, clauzele de audiență, clauze de reziliere;
- ✓ Situația lunară a veniturilor din publicitate aduse de emisiune (cu distincția între edițiile cu și fără pauză publicitară) raportată la situația costurilor lunare ale emisiunii; destinația veniturilor din pauza publicitară introdusă din ianuarie 2018.
- ✓ Clasamentul lunar al audiențelor 18+ ale emisiunilor TVR 1 difuzate de luni până joi în perioada 1 septembrie 2017 – 13 iunie 2018;
- ✓ Analiza comparativă a audiențelor 18+ obținute de emisiunea *Starea nației* înainte și după introducerea pauzei publicitare;
- ✓ Situația comparativă a mediei audiențelor obținute de reluările emisiunii *Starea nației* difuzate de TVR 2 față de media audiențelor emisiunilor difuzate în același interval orar după eliminarea reluării emisiunii în luna martie;
- ✓ Situația comparativă a audiențelor obținute de reluările difuzate pe TVR 1 în variantele de programare 6.00-7.00 (septembrie 2017-februarie 2018) și 5.30 - 6.30 (martie-iunie 2018).

Notă: Având în vedere că decizia Comitetului director al SRTv de denunțare a contractului referitor la emisiunea *Starea nației* a fost luată înainte de finalizarea redactării concluziilor Comisiei de etică și arbitraj, recomandăm Consiliului de administrație să examineze argumentele care au stat la baza acestei decizii în raport cu rezultatele analizei comisiei.

Cristina Andrei:.....

Gabriela Avram:.....

Răzvan Butaru:.....

Horia Grușcă:.....

Sándor Kacsó:

Ioana Mureșan:.....

Marian Voicu:.....